

Sygn. akt I CSK 376/18

POSTANOWIENIE

Dnia 22 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa B. sp. z o.o. w S.
przeciwko S. sp. z o.o. w W.
o zwolnienie zajętego przedmiotu spod egzekucji,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 22 stycznia 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 7 listopada 2017 r., sygn. akt V ACa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację powódki B. spółki z o.o. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 6 kwietnia 2016 r., którym oddalono powództwo o zwolnienie spod egzekucji prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w W. na podstawie wniosku pozwanej S. spółki z o.o. z siedzibą w W. przeciwko dłużnikowi T. spółce z o.o. z siedzibą w M., sygn. akt I Km [...] wymienionych w pozwie ruchomości (pomostów stalowych i pomostu aluminiowego z drabiną).

Strona powodowa w skardze kasacyjnej powołała podstawę przewidzianą w art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., a we wniosku o przyjęcie tej skargi do rozpoznania wskazała przyczyny objęte art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Istotne i nowe zagadnienie prawne dotyczy mocy wiążącej wyroku zaocznego na podstawie art. 365 § 1 k.c. oraz określenia, w jakim zakresie wyrok zaoczny korzysta, jako dokument urzędowy, z domniemania prawdziwości na podstawie art. 244 § 1 k.p.c. Sformułowała pytanie: czy Sąd Apelacyjny, pomimo dopuszczenia dowodu z wyroku zaocznego wydanego przez Sąd Okręgowy w Ł. z dnia 12 lutego 2016 r. w sprawie o sygn. akt. X GC [...], mógł bez przeprowadzenia szczegółowej analizy tego środka dowodowego całkowicie go pominąć, czy jednak Sąd ten z uwagi na niekwestionowanie przez pozwanego prawdziwości dokumentu, był związany domniemaniem wynikającym z jego treści oraz motywami, którymi kierował się Sąd przy wydawaniu tego orzeczenia. Skarżąca stwierdziła także, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ze względu na pominięcie przez Sąd Apelacyjny dowodu z przedmiotowego wyroku zaocznego z dnia 12 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została jako nadzwyczajny środek prawny, służący od prawomocnych orzeczeń, którego celem jest ochrona interesu publicznego, polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Założenie to może być zrealizowane jedynie poprzez powołanie i uzasadnienie istnienia co najmniej jednej z przesłanek wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Nie jest rolą Sądu Najwyższego, niebędącego trzecią instancją sądową,

korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej sprawie, nawet gdyby w rzeczywistości miały one miejsce. Sąd Najwyższy bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie przez skarżącego istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym.

Przedstawienie we wniosku przesłanki występowania istotnego zagadnienia prawnego obliguje skarżącego do sformułowania tego zagadnienia oraz przedstawienia odrębnej, pogłębionej analizy prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności, uzasadniającej przyjęcie skargi do rozpoznania (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01 OSNC 2002, Nr 12, poz. 151, z dnia 23 listopada 2010 r., II CSK 344/10, niepubl.). Wymaga to przytoczenia argumentów wskazujących na rozbieżne oceny prawne lub możliwość takich ocen w kontekście przepisów prawnych, w związku z którymi zagadnienie zostało sformułowane. Powinno ono odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, natomiast nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej pewnych szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia. Jednocześnie rzeczą skarżącego jest wykazanie, że rozstrzygnięcie zagadnienia jest konieczne dla rozpoznania tej sprawy oraz innych podobnych spraw.

Wniosek skarżącej nie odpowiada powyższym wymaganiom. Sformułowana kwestia sprowadza się do wniosku o podanie przez Sąd Najwyższy wytycznych koniecznych dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, a nie wyjaśnienie zagadnienia prawnego o szerszym znaczeniu. Nie jest możliwe abstrakcyjne rozstrzygnięcie kwestii, czy Sąd Apelacyjny, wobec dopuszczenia dowodu z wyroku zaocznego wydanego przez Sąd Okręgowy w Ł., był związany domniemaniem wynikającym z jego treści oraz motywami, którymi kierował się Sąd przy wydawaniu tego orzeczenia. Kolejnym niezbędnym elementem uzasadnienia tej przesłanki jest wskazanie nie tylko przepisu prawa, który wzbudził poważne wątpliwości, ale także

różnych możliwych sposobów jego interpretacji, wynikających z judykatury lub piśmiennictwa. Również i tego warunku skarżąca nie dopełniła, ograniczyła się w istocie do powołania jednego orzeczenia Sądu Najwyższego (wyroku z dnia 6 grudnia 2017 r. III UK 281/16, niepubl.) i wskazania, że nie zostało w nim rozstrzygnięte postawione przez nią pytanie. Podkreślić jednak należy, że w orzecznictwie nie budzi wątpliwości, że wiążącym prejudykatem może być nakaz zapłaty lub wyrok zaoczny, orzeczenia te korzystają bowiem na podstawie art. 365 § 1 k.p.c. z mocy wiążącej (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 2014 r., V CSK 203/13, OSNC 2015, nr 2, poz. 23). Odnosząc się do domniemania prawdziwości dokumentu urzędowego, nie przedstawiła skarżąca argumentów świadczących o tym, że istnieją na tle art. 244 § 1 k.p.c. podstawy do odróżniania wyroku zaocznego od innych orzeczeń sądowych. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, domniemaniem prawdziwości objęte są, zawarte w orzeczeniu sądowym, treść rozstrzygnięcia i motywy, jakimi kierował się sąd, który je wydał. Domniemanie nie obejmuje natomiast poczynionych ustaleń faktycznych, które były podstawą rozstrzygnięcia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 1974 r., II CR 46/74, OSPiKA 1975/3/17 i uchwałę składu siedmiu sędziów z dnia 22 października 1974 r., III PZP 20/74, OSNCP 1975/2/17; postanowienie z dnia 28 kwietnia 2004 r., V CK 388/2003, niepubl., wyrok z dnia 4 marca 2010 r., I CSK 456/09, niepubl.; wyrok z dnia 20 marca 2015 r., II CSK 218/14, niepubl.). Należy zatem uznać, że – pomimo kazuistycznego sformułowania zagadnienia – jego znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy budzi wątpliwości, skoro w niniejszym postępowaniu Sady orzekające uznały, że strona powodowa nie udowodniła prawa własności przedmiotowych ruchomości, a wyrok zaoczny z dnia 12 lutego 2016 r., na który się powoływała, został wydany w sprawie o wydanie ruchomości i prawo własności powódki nie zostało w nim urzędowo zaświadczone w rozumieniu art. 244 § 1 k.p.c.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przyczynie wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga od skarżącego wykazania, że zaskarżone orzeczenie zapadło z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad prawa, widocznym od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy i dłuższych

dociekań. Naruszenie prawa powinno mieć charakter szczególny i kwalifikowany (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, niepubl.; z dnia 23 listopada 2010 r., III UK 10/11, niepubl.). Nie spełnia tej przesłanki powołanie jedynie naruszenia konkretnego przepisu prawa, ale sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego rozstrzygnięcia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004, nr 13, poz. 230; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 38/06, niepubl.; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, niepubl.).

Analiza uzasadnienia wniosku strony powodowej nie pozwala na stwierdzenie, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Brak w nim przekonywującego wyводу prawnego o zaistnieniu takiego stanu rzeczy w stosunku do zaskarżonego orzeczenia. Nie doszło nawet do podania konkretnych przepisów prawnych, które miały zostać w sposób rażąco naruszone. Skarżąca tak, jak przy przedstawieniu przesłanki występowania istotnego zagadnienia prawnego, powołała się na wyrok zaoczny z dnia 12 lutego 2016 r. w sprawie o wydanie ruchomości, wskazując, że jako dokument urzędowy korzysta on z domniemania prawdziwości, które nie zostało obalone w niniejszym postępowaniu. Jak jednak podkreślono wyżej, wyrok zaoczny z dnia 12 lutego 2016 r., na który strona się powoływała, został wydany w sprawie o wydanie ruchomości i prawo własności powódki nie zostało w nim urzędowo zaświadczone w rozumieniu art. 244 § 1 k.p.c. Zgodnie zaś z wyżej powołanym utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego domniemanie prawdziwości nie obejmuje prawdziwości poczynionych ustaleń faktycznych, które były podstawą orzeczenia sądowego. Trzeba ponadto podnieść, że skarżąca z jednej strony wskazuje na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a z drugiej strony powołuje się na to, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Stanowisko to jest wewnętrznie sprzeczne. Jeżeli dany przepis jest źródłem istotnego zagadnienia prawnego, to nie można twierdzić, że jego naruszenie może być oczywiste.

W postępowaniu przed Sądem drugiej instancji nie doszło do nieważności postępowania, której przyczyny Sąd Najwyższy bierze pod rozagę z urzędu, stosownie do art. 398¹³ § 1 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto na zasadzie odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.).